

## Protokoll 10/2024

fört vid Rådet till skydd för Stockholms skönhets  
sammanträde måndagen den 2 december 2024 kl. 13:30-  
15:30, Kansliokalerna, Hantverkargatan 3H

**Övriga närvarande**

Inga Varg Ordförande  
Leif Bolter  
Katarina Borg Vice ordförande  
Elisabet Jermsten  
Desirée Johansson  
Anders Johnson §§7-13  
Måns Lönnroth  
Monica Muro de Santa Cruz  
Catharina Nolin  
Laila Reppen  
John Stenberg  
Monica Hector Protokollförare  
Fredrik Jöngren Handläggare  
Henrik Nerlund Sekreterare  
Martin Styring Föredragande §7  
Hajir Latifi §7  
Anders Lundborg Föredragande §8  
Monika Stenberg Föredragande §9

**Justerare**

Elisabet Jermsten

**Datum för justering****Paragraf**

§§1-13

**Protokollförare**

Monica Hector

## § 1

### Dagordning och val av justerare

#### Beslut

Valdes ledamot Elisabet Jermsten att tillsammans med ordförande justera protokollet. Upptogs ärenden i ordning efter utsänd föredragningslista.

## § 2

### Nästa sammanträdesdag

#### Beslut

Erinrades att Skönhetsrådet sammanträder den 13 januari 2025, kl. 13.30.

## § 3

### Nästa delegationssammanträde

#### Beslut

Erinrades att Skönhetsrådets delegerade sammanträder den 16 december 2024, kl. 13.30.

## § 4

### Protokoll fört vid sammanträde 2024-11-04

#### Beslut

Anmäldes att protokoll fört vid rådets ordinarie sammanträde 2024-11-04 justerats i vederbörlig ordning.

## § 5

### Protokoll fört vid sammanträde 2024-11-18

#### Beslut

Anmäldes att protokoll fört vid rådets delegationssammanträde 2024-11-18 justerats i vederbörlig ordning.

## § 6

### Anmälningar för kännedom Anmälda handlingar

- Studiebesök från Nord Makedonien. Svar med e-post
- En fullständig lista över rivna byggnader i Stockholm. Svar med e-post
- Intervjuförfrågan om växtväggar. Svar med e-post
- Pollare, Västerlånggatan. Svar med e-post
- (Signerad) Normalm 2:41, nybyggnad av 2 st restaurangpaviljonger i Kungsträdgården, 2023-00008-575
- Fråga om detaljplan för Branterna, Mälarhöjden. Svar med e-post
- Östermalm 2:118 m.fl. (Östermalmstorg), meddelande om antagande, 2023-08343
- Älvsjö 1:1 m.fl. vid Hagsätra IP, meddelande om antagande, 2023-01148
- Stallörten 5 och 6, underrättelse om granskningsutlåtande, 2021-07789
- Blodnävan 14 m.fl., underrättelse om granskningsutlåtande, 2023-10309
- Ofullständig rivning av Glashuset på Strandvägskajen nu när tidsfristen för rättelseföreläggandet har gått ut. Översänt för kännedom
- Rumsfilen 4, meddelande om granskningsutlåtande, 2020-13680
- Stöveln 4, 2024-09672, svar med e-post
- (Signerad) Spetskålen 16, förslag till detaljplan, 2024-05904
- Praktikansökan. Svar med e-post
- Rumsfilen 4, underrättelse om antagande, 2020-13680
- Arkivfotot 2, revidering inför antagande nr 2, 2019-05670
- Årlig uppföljning OSA 2024
- Byggsäckar - dumpade utanför Ringvägen 55. Översänt för kännedom
- Riddersvik, del av Hässelby Villastad 36:1 m.fl., underrättelse om revidering, 2013-11692
- Norra Djurgården 1:44, (Kräfftriket), meddelande om granskningsutlåtande, 2021-04218
- Bygeln 5, meddelande efter granskning, 2023-01867
- Aspholmen 1 m.fl., meddelande om granskningsutlåtande, 2015-12934
- Ful gata sen 15 år (Nordenflychtsvägen). Svar med e-post
- Fråga om julbelysning på Gullmarsplans torg. Svar med e-post
- Fråga angående förslag till detaljplan för Hemmarö 2, Farsta strand. Svar med e-post.
- Fråga angående markiser på Högalidsskolan och Sofiaskolan. Svar med e-post
- Rosimunda 12, fråga angående gammalt tomträttsavtal. Svar med e-post
- Fråga om fasadskyltar. Svar med e-post

**§ 7****Norrmalm 4:41, förslag till detaljplan för del av, 2017-02604**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Norrmalm 4:41, förslag till detaljplan för del av, 2017-02604. Martin Styring, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet. Hajir Latifi, stadsbyggnadskontoret, närvarade under punktens hantering. SR 2024/256

**Beslut**

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka förslag till detaljplan i föreliggande form. Rådet såg positivt på platsens bebyggande men önskade en omstudering av byggnadens volym och placering.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

**Sammanfattning av ärendet**

Planförslaget innebär att en ny kontorsbyggnad med publika lokaler i bottenvåningen uppförs på den s.k. Snurrtomten vid Klarabergsviadukten och Klarastrandsleden. Planerna förutsätter ett borttagande av befintlig rampstruktur och en förlängning av Blekholmstunneln. Det föreslagna kontorshuset presenteras som en ondulerande volym som i sin högsta del sträcker sig i nio våningar från kajplanet. Mot Kungsholmen trappar byggnaden ner två våningar och vid mötet med Klarabergsviadukten och den trappa som föreslås i förslaget placeras en liten tvåvåningsbyggnad. Som en del av projektet ersätts Klarasjörampen med en ny gång- och cykelförbindelse som vid mötet med kontorsbyggnaden kopplas till en längsgående balkong.

Skönhetsrådet ställde sig mycket positivt till att den befintliga trafikstrukturen med överdimensionerade ramper och avfarter ifrågasätts och att platsen kan ianspråkta av en ny byggnad med verksamheter som kan göra kajområdet levande och attraktivt. I det liggande förslaget ansåg rådet dock att höjder, volym och placering måste omarbetas. Den föreslagna byggnaden bör inte höja sig mot Stockholm Waterfront utan istället förhålla sig i höjd till Blekholmsterassens byggnader och därmed utgöra en mer hovsam bakgrund till Stadshuset. Rådet fann också att varje meter som byggnaden kan flyttas in från kanalen är av största värde för bredden på det kommande kajstråket.

Skönhetsrådet ville utmana projektet i att utöka greppet kring avlägsnandet av obsoleta betongkonstruktioner. Eftersom

Klarabergsviaduktens förlängning i det s.k. Serafimergenombrottet aldrig kommer att genomföras ansåg rådet att det bör utredas om den södra av Klarabergsviaduktens broar över kanalen kan rivras. En rivning av den södra bron är föreslagen lite österut över Vasagatan som en del i projektet Centralstaden. En rivning av viaduktens södra bro i sin helhet skulle dels kunna förlänga Klarabergsgatans nya utformning utan bilprioritet från Sergels torg och västerut, och dels skapa nya förutsättningar för det aktuella kontorsprojektet. Med en sådan förändring kan ”Snurrtomten” skjutas in i nordostlig riktning mot en smalare Klarabergsviadukt, gärna så att den mellanliggande gatan livar med Stockholm Waterfront. Resultatet kan bli ett större fotavtryck för kontorsbyggnaden som då kan tas ner i höjd, samtidigt som bättre gaturum åstadkoms längs viadukten och en bredare och mer generös kajpromenad kan skapas.

Som avslutande synpunkter ville rådet inskräpa att den lilla paviljongbyggnaden bör utgå eftersom den uppfattas som en tummetott i det stora stadsrum den befinner sig i och istället kan platsen formas till en mindre utsiktspunkt i det övre läget. I det undre läget kan den publika lokalen med fördel vara kvar. Rådet fann också att balkongen som löper från cykelbron av estetiska skäl bör tas bort för att upplevelsen av byggnadsvolymen ska bli bättre.

### Handlingar i ärendet

- SR 2024/256-5 Kungörelse om samråd (anslagstavlan)
- SR 2024/256-4 Samrådsbrev
- SR 2024/256-2 Plankarta samråd
- SR 2024/256-3 Planbeskrivning samråd
- SR 2024/256-6 Konsekvensanalys kulturmiljö
- SR 2024/256-10 Miljökonsekvensbeskrivning
- SR 2024/256-7 Dagvattenutredning
- SR 2024/256-8 Miljö- och hälsoriskbedömning
- SR 2024/256-11 PM Skyfall
- SR 2024/256-12 PM Risk
- SR 2024/256-13 PM Trafik

### § 8

#### **Hemsamariten 1 m.fl., förslag till detaljplan, 2020-12922**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Hemsamariten 1 m.fl., förslag till detaljplan, 2020-12922. Anders Lundborg, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2024/250

**Beslut**

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka förslag till detaljplan i föreliggande form.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

**Sammanfattning av ärendet**

Föreliggande förslag till detaljplan syftar till att möjliggöra för ett vård- och omsorgsboende med 77 bostäder i fem våningar längs Råckstavägen. Byggnadens placering och gestaltning ska ta hänsyn till översiktsplanens mål att Råckstavägen ska bli en stadsgata med lokal karaktär.

Skönhetsrådet ansåg att platsen går att bebygga men att flera delar i föreliggande förslag behöver ytterligare bearbetning. Den föreslagna lösningen för trafiken med en dubbelgata medför att, en i rådets mening alltför stor yta blir hårdgjord. Det är olyckligt av flera skäl. Framför allt finns risken att man bygger in sig i problem med att kunna hantera dagvattnet på ett bra sätt. Det innebär också att flera befintliga träd behöver offras, vilka hade kunnat vara ett trivsamt inslag och inneburit stora kvalitéer för de som senare ska bo här, men hade också kunnat göra nytta i skyfallshanteringen. Med den föreslagna trafiklösningen hamnar byggnaden långt från Råckstavägen, vilket på sätt och vis motverkar målet med att skapa mer av en stadsgata på platsen. Mötet med gatan uteblir. Skönhetsrådets önskemål var att trafiklösningen bearbetas så att mindre yta blir hårdgjord, att entrén närmar sig Råckstavägen och att så många träd som möjligt bevaras.

Skönhetsrådet ansåg att byggnadens skala fungerar men att dess gestaltning inte riktigt landat och behöver ytterligare bearbetning. I föreliggande förslag känns gestaltningen ängslig, otydlig och onödigt kantig. Ett förslag är att istället låta byggnaden följa gatans kurvatur och därmed förstärka enkelheten i den eller en annan gestaltningsbearbetning som känns lite mer omhändertagen.

Skönhetsrådet ville avslutningsvis skicka med att allén och övrig grönyta på västra sidan av Råckstavägen är väl värd att bevara. Ett dubbelsidigt gaturum längs den delen av Råckstavägen är inget att eftersträva. Även alléer ingår i det som benämns stadsmässighet.

**Handlingar i ärendet**

- SR 2024/250-9 Samrådsbrev
- SR 2024/250-2 Planbeskrivning, samråd
- SR 2024/250-4 PM Parkering
- SR 2024/250-6 Trädinventering
- SR 2024/250-7 Trafikbullerutredning

- SR 2024/250-8 Plankarta, samråd
- SR 2024/250-3 Dagvattenutredning
- SR 2024/250-5 Skyfallsutredning

## § 9

### **Tre Vapen 2 och 7, förslag till detaljplan, 2023-04105**

Stadsbyggnadskontoret hade genom remiss begärt Skönhetsrådets yttrande över Tre Vapen 2 och 7, förslag till detaljplan, 2023-04105. Monika Stenberg, plankonsult, redogjorde för ärendet.

SR 2024/251

### **Beslut**

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka den del av planförslaget som medger överbyggnad av två ljusgårdar men tillstyrka ändrad användning, skydds- och varsamhetsbestämmelser samt underbyggnadsrätt för garage.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

### **Sammanfattning av ärendet**

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett planförslag för fastigheterna Tre Vapen 2 och 7 i syfte att möjliggöra ändrad och utökad användning av byggnader inom hela planområdet. I huvudsak innebär planförslaget att befintliga byggnader tillåts få nya användningar som kontor, centrumändamål och skola (gymnasium och vuxenutbildning) samt att byggnadernas karaktärsdrag, såväl exteriöra som interiöra, värnas genom skydds- och varsamhetsbestämmelser i plankartan. Planen medger även underbyggnadsrätt för garage. Utöver detta tillåter planförslaget en överbyggnad av två ljusgårdar på fastigheten Tre Vapen 2. Det innebär att den befintliga portik som ljusgårdarna ansluter till stängs igen med indragna entréer. I en av ljusgårdarna planeras ett nytt trapphus med ett hisspaket samt förbindelsepänger vid varje våningsplan. För att infoga den nya konstruktionen öppnas befintliga fasader upp. Ljusgårdarna byggs över med lanterniner i glas vars höjd regleras med en planbestämmelse om högsta totalhöjd.

Bebyggelsen på fastigheten Tre Vapen 2 uppfördes 1956-59 efter ritningar av arkitekterna Gösta Åberg and Tage Hertzell för Konstfackskolan (nuvarande Konstfack). Byggnaderna, uppförda i tre eller fyra våningar, är placerade runt mellanliggande gårdar. Arkitekturen är utpräglad modernistisk och fasaderna av en typ av Curtain wall, utvändigt uppbyggd med eloxerade

aluminiumprofiler, härdat svart fasadglas samt klarglas. Fasader vid trapphus utfördes av mörkrött beklädnadstegel. Gårdarna är hårdgjorda med mindre planteringsytor. På gårdarna finns sedan 2008 konstverket Puzzled av Ann Sofi Sidén. Förgårdsmarken som omger byggnaderna består delvis av planteringar, gräsytor och planterade träd. Byggnaden på fastigheten Tre Vapen 7 färdigställdes 2004 efter ritningar av Scheiwiller Svensson arkitektkontor. Huset har placerats med gaveln mot Valhallavägen och har fasader av glas och matrisgjuten betong.

Skönhetsrådet bedömde att byggnaderna som ursprungligen uppfördes för Konstfackskolan på fastigheten Tre Vapen har ett mycket högt kulturhistoriskt värde och välkomnade därför de föreslagna skydds- och varsamhetsbestämmelserna. De öppna gårdarna är en mycket viktig del av anläggningens gestaltning och det är därför, enligt rådet, inte möjligt att acceptera att två av dessa gårdar omvandlas till inomhusmiljöer. Rådet fann således att denna del av planförslaget står i strid med planförslagets mycket omfattande bestämmelser för att skydda byggnaderna från förvanskande och ovarsamma förändringar. Skönhetsrådet hade dock ingen erinran mot den underbyggnadsrätt för garage som planförslaget medger.

Skönhetsrådet var medvetet om att gårdarnas gestaltning inte ingår i planförslaget men ville i sammanhanget ändå till fastighetsägaren framföra att gårdarnas karaktär måste bibehållas liksom konstverket Puzzled.

### **Handlingar i ärendet**

- SR 2024/251-5 Samrådsbrev
- SR 2024/251-8 Planbeskrivning samråd
- SR 2024/251-3 Antikvarisk förundersökning del 2
- SR 2024/251-4 Antikvarisk förundersökning del 1
- SR 2024/251-6 Trafikutredning
- SR 2024/251-7 Plankarta samråd
- SR 2024/251-2 Dagvatten- och skyfallsutredning



**§ 10****Rådet: Seminarium 2024, "Bilden av Stockholms utveckling - Vad händer med den offentliga stadsbyggnadsdebatten?"**

Återupptogs till behandling ärende bordlagt vid delegationssammanträde 2024-11-18 (§2) angående Rådet: Seminarium 2024, "Bilden av Stockholms utveckling - Vad händer med den offentliga stadsbyggnadsdebatten?".

SR 2024/147

**Beslut**

Lades ärendet till handlingarna.

**Sammanfattning av ärendet**

Fredrik Jöngren informerade om svaren på den enkät som deltagarna på seminariet ombetts besvara.

Diskuterades utfallet och att seminariet, trots att information om datum och ämne lagts ut på intranätet under våren, uppenbarligen inte nått ut i tillräckligt hög grad. Beslöts att sekreteraren ska diskutera frågan med chefer på stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret och trafikkontoret.

**§ 11****Sekreteraren informerar****Sammanfattning av ärendet**

Informerade sekreteraren om att han kommer att delta i inspelningen av ett program för SVT i Södra Ängby 3 december.

Sekreteraren delgav ledamöterna information om att fastighetskontoret beslutat att återgå till stadsbibliotekets ursprungliga kulör vid den kommande fasadrenoveringen.

Nästkommande delegationssammanträde kommer att ägnas åt busstur i söderort för besök vid tre olika Stockholmshus-projekt. Kallelsen till mötet informerar om mötesplats och avresetid.

**§ 12****Övriga frågor****Beslut**

Förelåg inga övriga frågor.

**§ 13**

**Eneby 1:1 del av, Ögat 1 m.fl., förslag till detaljplan, 2021-15311**

SR 2024/226

**Beslut**

Anmäldes för formellt beslut ärende bordlagt vid delegationssammanträde 2024.11.18 (§1).

## Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Inga Margareta,Varg	2024-12-06
Ellen Elisabet,Jermsten	2024-12-06
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2024-12-06
Monica Christina,Hector	2024-12-06